

Új árpa-fajták

A Magyar Tudományos Akadémia Mezőgazdasági Kutató Intézete Martonvásáron több államilag és előzetesen elismert árapajtát nemesített az elmúlt időszakban. Az MK 41 és az MV 42 tavaszi sörárpák nagy termőképességű, megfelelően alkalmazkodó, jó minőségű termést adó fajták.

A Martonvásáron nemesített fajták a gépi betakarításra tökéletesen alkalmasak.

Terelő úton a rókusi állomáshoz

Ma éjféltől — az ott folyó közmunkák miatt — lezárják a Vásárhelyi Pál utca-Kossuth Lajos sugárút és Külső Pulz utca közti szakaszát. Hétfőn tehát már terelőúton közelíthetik meg a járművezetők a rókusi pályaudvart, melynek útvonala a következő: Vásárhelyi Pál utca—Pulz utca—Teréz utca—Damjanich utca—Szatymazi utca—Ilona utca, majd ismét Kossuth Lajos sugárút. Hétfőtől a forgalomszabályozás is életbe lép a terelőúton: az egész szakasz hosszában várakozási tilalmat rendeltek el. A forgalom megkönnyítése érdekében az Ilona utcában 3 méter széles sávot kohósákkal megerősítettek. Holnaptól tehát fokozott figyelemmel közlekedjenek a járművezetők ezen az útszakaszon.

Germont búcsút int

Remek közönség jó előadás. Ennyi lehetne rövid summája a szegedi Opera repertoárjából néhány esztendő alomból péntek estére fölébresztett *Traviatának*. Szalatsy István vezényelt, tán soha még ennyi poézissel. Réti Csaba nagy formában énekelte Alfrédot, az örökifjú Turján Vilma elbűvölő Flóra volt, s hogy minden-minden a régi szép időkre emlékeztessen, címszerepre visszatért az Operaházból Horváth Eszter. Azóta, hogy nem hallottuk, éneklése drámai kifejezőeszközzel gazdagodott, s meglehet, Violetta törékenyebb koloratúra-igényes szólamában kevésbé kamatozik ez a képessége, azért nagy vivőerejű szopránja betöltötte a színházat, s el tudta hitetni a kaméliás hölgy szomorú történetét. Legszebb napját idézte az idősebb Germont-t megformáló Litty Gyula, nagy belső izzással dalolt népszerű áriája után méltán zúgott a vastaps.

Az előadást követően benyújtott háziünnepségre jöttek össze a társulat tagjai. Pál Tamás zeneigazgató

előbb Turján Vilmának kedveskedett ajándékkal, majd a jubiláns Litty Gyulát köszöntötte, akinek sorra gratuláltak a többiek is. A jeles baritonista negyedszázados művészi munkásságára koccintottak, kicsit már abból az alkalomból, hogy az évad végén nyugállományba vonul. Mígötte az operairodalom legjelentősebb bari tonszerepei: Amonasro, Posza, Rigoletto, Luna, Jago, Scarpia, Pizzaro, Escamillo, Wolfram — és természetesen Germont. Tizenkét Verdi-művet énekel, Családjában generációk váltották egymást az operaszínpadon. Huszonöt esztendője szólta, az Állami Operaházból került Szegedre, s 1952-ben itt mutatkozott be, mint a *Bánk bán* II. Endre királya. 1953—1958 között Miskolcon működött, majd rövid debreceni kirándulása után 1958 ősztől megszaki társulat nélkül a szegedi színház magánénekes. S ahogyan ez művészeknél természetes, a nyugdíj ellenére sincs búcsú, továbbra is várják a szerepek, várja a publikum.

N. I.

Pál Tamás gratulál a jubilánsnak

„Véletlen” csempészek

Az utazásnak nincs még szezonja, kevés az utazó most a röszkeli határátkelőben. Ennek ellenére mindig van dolga a vám- és pénzügyőrségnek, mert akadnak, akik nyerészkedésből ki szeretnék játszani a fennálló rendelkezéseket. Korábban az 5 ezer forintot meghaladó vám- és devizabüntetteket Budapesten a Központi Kérelmi Bíróság tárgyalta, most viszont már az illetékes járásbíróóság hatáskörébe tartoznak, függetlenül az összeg, az érték nagyságától.

Jobb a tájékoztatás

— Nincs sok ilyen jellegű ügyünk — mondta dr. Salamon Erzsébet, a szegedi járásbíróóság tanácsvezető bírójának —, mert jobb a vám- és pénzügyőrség általános tájékoztatója, mint korábban. A ki- és beutazásnál az alapvető tudnivalókból következők, hogy az állampolgárok is jobban tiszteljen tartják a rendelkezéseket. Ennek ellenére vannak „feledékenyek” és „tájékoztalanok”, legalábbis erre hivatkoznak, amikor visszaélésen kapják rajta őket. Az esetek zöme azonban a szabálysértés határában belülinek minősül, és úgy is bírálják el. Ezért is kerül hozzánk kevesebb ügy, mert közben módosult a kivihető és behozható értékek és fizetőeszközök összege.

A vám- és devizával kapcsolatos ügyek mégiscsak ott kezdődnek, amikor az állampolgár nem akarja tudni a hatályos rendelkezéseket, a legfontosabb tudnivalókat, amelyek olvashatóak például a valutaeladási bizonylat, a vámnnyilatkozat hátlapján. Ilyen kitétel is szerepel a többi között a tájékoztatóban: „A kiutalt fizetőeszköznek csak olyan hányada használható fel, amely a kinttartózkodásnak arányosan megfelel, a fennmaradó rész visszaszolgáltatandó”. Egy nemrég lezárt bírósági ügyben arra hivatkoztak a vádlott, hogy nem volt ideje elolvasni a valutaeladási bizonylatot, amelyen az szerepelt, hogy az illető 14 napon belül a külföldi útra jogszzerűen kivihetett az országból 3300 forint értékű valutát. Persze, hogy nem volt ideje tájékozódásra, mert három nap múlva visszatért, s az idő alatt lázasan vásárolt, számolgatta, hogy amit magával hoz, azért idehaza mekkora összeget tehet zsebre.

32 ezer forintos gyűrű

Vám- és pénzügyőrségnek is előfordulnak hasonló esetek, noha a vámnnyilatkozat mindenkinél a birtokában van a külföldön tartózkodás alatt, amit kitöltés előtt illik elolvasni. Persze, vannak, akik „sajátosan” értelmezik, a maguk szája íze szerint. Annak kitöltéséért pedig mindenki büntetőjogi felelősséget vállal. S a vámköteles áruk engedélyezett összértékével is tisztában van az utazó, csak hogy a külföldön vásárolt árucikkek belföldi forgalmi értékét már mellékesnek tekintik. Lehet ez jóhiszeműség vagy feledékenység, az eltitkolás azonban mindenképpen bajt eredményez.

Külföldről hazafelé jövet sosincs baj a határállomáson azokkal a magunkkal, magunkon vitt aranytárgyakkal, ékszerekkel, fényképezőgéppel, bundával stb., amit kifelé menet feltüntetünk, mint sajátunkat. Egy Csong-

rád megyei gyógyszerész, aki anyját ment meglátogatni az USA-ba, feltűntette ugyan a magával kivitt ékszereket és azok értékét, mégis súlyosan vétett a vám- és devizarendelkezések ellen. Anyja ugyanis — állította később — elkérte tőle azt a drága briliánsgyűrűt, amelyet annak idején sikeres érettségi után kapott tőle. Az anyjának a gyűrűhöz érzelmi kötődése volt, mondván, hogy azt jegyajándékba kapta. Megcsináltatták kint a gyűrű pontos mását, s a gyógyszerész azt hozta vissza, a másikat kint hagyta. A cseréről nem szólt semmit, pedig ez a tény igen lényeges. Nem azt hozta magával, amit kivitt, következtetésképpen a vámmmentesség az újonnan készült gyűrűre nem vonatkozhat.

A zöld folyosóban

Egy házaspár amerikai rokonlátogatásról tért haza, és 8 ezer forint értékűre szolt vámmmentes keretük. A repülőtéren az ügyvezető zöld folyosót választották, amelyen azok távozhatnak, akik nem hoznak magukkal vámköteles árut. A piros folyosón azok haladnak át, akik vámkötelezettséggel számolnak, illetve bizonyítalannak a bűvös határban. A szóban forgó házaspár viszont nagyon melléfogott, mert a zöld folyosóban nem kevesebb, mint 30 ezer forint értékű műszaki cikket, gépkocsi-alkatrészt rakattak ki velük, és kóboztak el tőlük, majd indult ellenük eljárás. Soféle mütyür, apróciák is

Lódi Ferenc

Ot év alatt:

Harminchétezer lakást építenek a szövetkezetek

Az országos középtávú lakásépítési terv részeként 37 ezer lakást építenek az elkövetkező öt évben az építőipari szövetkezetek. A már megvalósult és a jövőben épülő lakások jó állapotának fenntartására, rendszeres tartozására, karbantartására késettett a közelmúltban részletes tervet az Ipari Szövetkezetek Országos Tanácsa, együttműködve az Építésügyi- és Városfejlesztési Minisztériummal.

Az OKISZ határozata értelmében az építőipari szövetkezetek 1980-ban építési-szerelési tevékenységüknek több mint 50 százalékát épületfenntartásra fordítják. Országoserte mintegy 20 ipari szövetkezet foglalkozik majd lakóházfenntartással, és ugyanennyi a lakóépületeken belüli javításokkal, karbantartással, e tevékenységük fokozottabb anyagi támogatás mellett. Az építőipari szövetkezetekben a javítás, karbantartás mértéke 1975-ben 810 millió forint

volt, ez az érték 1980-ra mintegy 1150 millió forintra emelkedik; ezen belül a lakosság részére végzendő munka értéke öt év alatt 110 millió forintról 190 millió forintra nő.

Az ezzel megbízott építőipari szövetkezetek tevékenységük 65—70 százalékát lakóházak és lakások javítására, karbantartására összpontosítják.

A javító-karbantartó szövetkezeti tevékenységet az ÉVM jelentős összeggel támogatja.

Lipcsei vásár

Március 14. és 21. között rendezik meg a hagyományos lipcsei tavaszi vásárt. A vásáron 60 ország 9000 exportőre vesz részt, 340 ezer négyzetméternyi területen.

Készül az úrtávközlési földi állomás

Fővállalkozásban a Zala megyei Állami Építőipari Vállalat a gazdája a Taliándörögd határában felépülő úrtávközlési földi állomásnak. Ez az állomás alkalmas lesz arra, hogy műholdak segítségével nagy távolságból is tv-műsorokat közvetítsen, és közvetlen telefonösszeköttetést teremtsen. Fontos szerepe lesz az országok közötti televízió- és rádióműsor-cserében. Az úrtávközlési földi állomás a jövő év második felében adják át az építők.

Tiszatáj

Márciusi folyóiratok

A háromszáz éve született II. Rákóczi Ferenc alakját idézik a Tiszatáj márciusi számában olvasható esszék, tanulmányok. Az összeállítást Féja Géza lírai hangú vallomása vezeti be. Mint minden írásán, ezen az esszén is évtizedek érelő munkája érződik. Féja nemcsak méltat, személyes élményeit is elmondja. A szabadságharc megítélése szempontjából is fontos, izgalmas, többnyire ismeretlen dokumentumokra támaszkodik *Béda Kálmán* tanulmánya. (A Rákóczi-kor kiváló ismerője a magyar—szerb együttműködési, kibeküldési törekvéseket tárgyalja.) *Hopp Lajos* Rákóczi utolsó kiáltványáról szóló írásából viszont a fejedelem írói értékeiről is sokat tudunk meg. *Veress Dániel* tanulmánya a törökországi emigráns életet hitelesen ábrázoló Mikos Kelemennek egyik kevésbé ismert írását elemzi, s így mintegy újabb adalékkal szolgál „Rodostó lélektanához”. *Mocsár Gábor*, kinek Rákóczi-regényét éppen most közli folytatásokban a Dél-magyarország, „Szegedi szobrárt szemlélve” címmel írt érdekes műhelytanulmányt. *Ferenzi Imre* is izgalmas témát választott. Azt vizsgálja, hogy miként élt tovább a fejedelem alakja a folklórban. Az összeállítás végén *Nagy József Zsigmond* számol be arról a nagyarányú, szüntelenül új eredményeket hozó kutatómunkáról, melynek célja a Rákóczi-kor mind alaposabb megismerése.

A folyóirat szépirodalmi anyagában *Páskándi Géza*, *Jékely Zoltán*, *Baka István*, és *Tamás Menyhért* versei olvashatók. Külön ki kell emelnünk a témában és

hangvételében izgalmasan korszerű lírájáról ismert *Jékely Zoltán* versét (Játék-homokóra), és *Páskándi Géza* nagyfokú nyelvi, gondolati tömörítést bizonyító műveit. A prózát *Jókai Anna* novellája (A mesteriség játéka) képviseli. *Jókai Anna* új elbeszéléseinek (mininovellafüzérének) hősei a szerző *Mindhalálig* című regényéhez hasonlóan, írók. Különösen az első, groteszk hangvételű kismovella igazi remeklés.

A Kelet-európai Nézőben *Csetri Lajos* — a mátrafüredi tudományos szimpoziumok anyagát tartalmazó kötetek alapján — a kelet-közép-európai felvilágosodásról értekezik. A mai román próza egyik legjelentősebb alkotójáról, a néhány hónappal ezelőtt Szegeden is járt *Dumitru Radu Popescuról* — a szerző nemrég megjelent kitérő regénye, a *Királyi vadász* alapján — *Olasz Sándor* ír.

Kivétel nélkül fontos könyvekről olvashatunk bírálatot a kritikai rovatban. A *Sarkadi Imre*-életműsorozat-befejező darabját, a novellákat tartalmazó kötetet, *Tamás Attila* elemzi. *Réz Pál* a mai magyar dráma két kiemelkedő alkotóját (*Sütő András*: Egy lócsiszár virágvasárnapja, *Csillag a máglyán*) értékeli. Kritika jelent meg *Keresztury Dezso* új verseskötvényéről, *Greza Ferenc* tollából. *Pomogáts Béla* az elmúlt év egyik legjobb magyar regényét, *Szilágyi István Kő* hull apadó kútba című művét bírálja. Az úvidéki Fórum Könyvkiadó két jelentős kiadványát, *Bosnyák István Sinkó Ervin* monográfiáját és *Domonkos István Redőny* című kötetét *Tordai Zádor*, illetve *Szokolczay Lajos* ismerteti.

A Tiszatáj márciusi számát *Szalay Ferenc* rajzai, valamint a Rákóczi-összeállításához készített fotók illusztrálják.

Kincskereső

A Kincskereső márciusi száma is több írással adozik a nagy fejedelem emlékének. *Mocsár Gábor* írása, *Ády Endre* verse mellett *Trencsényi László* azokat az ifjúságnak szóló könyveket gyűjtötte csokorba, melyek a Rákóczi-szabadságharcot idézik. Március 15-ére két írás emlékezik. Részleteket olvashatnak az ifjú olvasók *Petőfi Sándor* naplójából, és megtalálhatják *Somlyó György* *Fereny* c. Béni *Petőfi-szobrára* című költeményét. A Tanácsköztársaságra *Ralázs Béla*

Tábortűz mellett, vörös őrségen című verse emlékezik. A tavasz közeledtét jelzi *Horváth Dezso* *Gólyacsata* című elbeszélése és a *Tavaszi szél... című magyar népdal*, melyhez *Hincz Gyula*, a lapszám illusztrátora készített egész oldalas, szép rajzot. A külföldi prózairodalmat képviseli *Mihai Dimov* *A színész* című elbeszélése. A Kincskereső ezúttal *Csukás Istvánt* látogatta meg.